

Metsätalouden ympäristötuki ja luonnonhoitohankkeet

Puustoisten perinneympäristöjen hoidon
kehittäminen –seminaari 4.9.2012

Janne Uitamo

Mihin ympäristötukea voi saada ja millä ehdoilla?

- Käytävissä yksityisten maanomistajien metsissä
 - luonnolliset henkilöt
 - luonnollisten henkilöiden muodostamat yhteisöt sekä säätiöt, joiden pääasiallisena tarkoituksena on maatala- tai metsätalouden harjoittaminen
 - yhteismetsät
- Pääsääntöisesti niille alueille joilla metsälaki on voimassa
 - ei kaavoissa suojeluun osoitetuille alueille
 - ei luonnonsuojelulain nojalla muodostetuille suojelualueille
 - asemakaava-alueella vain maa- ja metsätalouteen osoitetuille alueille
 - oikeusvaikuttaisen yleiskaavan alueella vain maa- ja metsätalouteen tai virkistykseen osoitetuilla alueille
- Rahoitusta myönnetään hakemuksen perusteella
- Rahoitus on harkinnanvaraista l. maanomistajalla ei ole ns. subjektiivista oikeutta rahoituksen saamiseen
- Kohde jää aina metsänomistajan omistukseen

Mihin ympäristötukea voi saada ja millä ehdoilla?

- Ympäristötuella korvataan maanomistajalle metsälain erityisen tärkeän elinympäristön säilyttämisestä, muusta metsän biologisen monimuotoisuuden ylläpitämisestä tai luonnonhoidosta aiheutuvat vähäistä suuremmat lisäkustannukset tai taloudelliset menetykset
- Tuki muodostuu:
 - peruskorvauksesta
 - hakkuuarvokorvauksesta
 - se osuus ympäristötukikohteen hakkuuarvosta, joka ylittää vähäisen haitan
 - muusta korvauksesta
 - ympäristönhoitotyöt ja niiden suunnittelu
 - EI: kohteen rajaaminen ja merkintä maastoon eikä arviointi
- Käytönrajoituksista, tuesta, mahdollisista luonnonhoitotöistä ja tuen muista ehdoista sovitaan maanomistajan kanssa tehtävällä sopimuksella
- Pääsääntöisesti toimenpiteet kohteilla ovat sallittuja ainoastaan metsäkeskuksen suostumuksella

Mihin ympäristötukea voi saada ja millä ehdoilla?

- Sopimuskausi on kymmenen vuotta
- Sopimuksesta tehdään merkintä kiinteistörekisteriin ja sopimus on voimassa vaikka maanomistaja vaihtuu
- Uudella omistajalla on mahdollisuus irtisanoa sopimus. Irtisanominen edellyttää jäljellä olevaan sopimuskauteen vastaavan korvauksen palauttamista
- Korvaus maksetaan sopimuskauden alussa
- Ympäristötuki on muuttunut veronalaiseksi tuloksi 2012 alkaen
- Kun sopimuskausi päättyy, alueen käyttö jatkuu metsänomistajan haluamalla tavalla. Metsälain erityisen tärkeiden elinympäristöjen käyttö on metsälain mukaisesti rajoitettua

Ympäristötuki uudessa kemera- laissa

- Tuki perustuu kohteen hakkuuarvoon, josta vähennetään omavastuuosuus
 - 4 % ympäristötukikohteen puuston hakkuuarvosta
- Korvausta voidaan maksaa:
 - puuston hakkuuarvosta
 - ympäristönhoitotöistä
 - hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisesta
 - [puuston arvioinnin ja kohteen merkitsemisen kustannuksista]
- Pinta-alaan perustuva ns. peruskorvaus poistuu
- Ympäristötuen vähimmäismäärä sopimusta kohti on 500 euroa l. sopimuksia tätä pienemmästä ympäristötuesta ei tehdä
- Sopimus, joka on voimassa 10 vuotta
 - neuvottelu => neuvottelupöytäkirja => metsäkeskuksen päätös tuesta
 - sopimus syntyy, kun metsäkeskus tekee rahoituspäätöksen
 - sopimuksen muodostavat rahoituspäätös ja neuvottelupöytäkirja

Ympäristötuen kohdentaminen

- VN:n periaatepäätös METSOsta:
”Kestävän metsätalouden rahoituslailla (1094/1996) rahoitettavien keinojen tavoitteena on luontaisesti pienialaisten, hoitoa vaativien tai luontoarvoiltaan muuttuvien kohteiden sekä metsätaloustoimien ohella säilytettävien luontoarvojen turvaaminen.”
- Voimassa olevan MMM:n asetuksen mukaan ympäristötuki on tarkoitettu ensisijaisesti metsälain 10 §:ssä tarkoitettujen erityisen tärkeiden elinympäristöjen ominaispiirteiden säilyttämiseen. Muihin kohteisiin tukea voidaan käyttää käytävissä olevien määrärahojen puitteissa.
- MMM:n rahoituksen jakoa koskevan päätöksen (2011) mukaan varoja:
 - käytetään ympäristötukeen metsälain erityisen tärkeissä elinympäristöissä silloin, kun hakkuu on todellinen uhka monimuotoisuuden häviämislle
 - käytetään myös puhtaiden METSO-kohteiden rahoitukseen ja luonnonhoitohankkeisiin
 - kohdennetaan alueellisten METSO-elinympäristökohtaisten toimenpideohjelmien mukaisesti
 - pyritään suuntaamaan alueellisesti monimuotoisuutta turvaaviin verkostoihin

Ympäristötuen kohdentaminen

- Metsäkeskuksen toimintajärjestelmään sisältyvän taustamuistion ”*METSO ja metsätalouden ympäristötuki*” mukaan:
 - ympäristötuki kohdistetaan ensisijaisesti metsälain 10 § kohteisiin
 - voidaan käyttää myös elinympäristöverkostojen luomiseen ja pienten kohteiden laajentamiseen erityisesti metsälain 10 §:n kohteiden mutta myös muiden suojelukohteiden ympäristössä
 - tavoitteena verkoston luominen ja keskittäminen
- Lounais-Suomen METSO-tavoiteohjelmassa ei ole metsätalouden ympäristötuella eikä luonnonhoitohankkeina toteutettavia puustoisia perinnebiotooppeja

Metsätalouden ympäristötuki Lounais-Suomessa

- MMM päättää vuosittain metsätalouden ympäristötukeen ja luonnonhoitoon osoitettujen varojen alueellisesta jaosta
- Lounais-Suomessa ympäristötukea on maksettu seuraavasti:

Vuosi	Tuen määrä yhteensä (€)	Uusien kohteiden pinta-ala (ha)	Uusien kohteiden tuki €/ha keskimäärin
2008	167.000	78	2141
2009	282.000	115	2452
2010	391.000	144	2340
2011	574.000	244	1947
2012 (arvio)	195.000	n. 50 - 60	

	Hehtaaria	
	2010	2011
Metsälakikohteet		
Pienvedet	16,6	31,8
Rehevät korvet ja letot	0,7	5,2
Lehtolaikut	13,5	20,4
Kangasmetsäsaarekkeet	-	0,3
Rotkot ja kurut	-	-
Jyrkänteet alusmetsineen	0,8	2,8
Vähätuottoiset elinympäristöt	<u>35,2</u>	<u>67,2</u>
Yhteensä	66,8	127,7
Muut METSON mukaiset elinympäristöt		
Lehdot	2,0	9,2
Runsaslahopuustoiset kangasmetsät	55,4	48,6
Pienvesien lähimetsät	4,1	4,9
Puustoiset suot	1,4	2,5
Metsäluhdat ja tulvametsät	1,8	3,0
Harjujen paahdeympäristöt	-	-
Maankohoamisrannikoiden metsät	-	7,7
Puustoiset perinneympäristöt	2,7	-
Kalkkivaikutteiset ja ultraemäksiset metsät	-	-
Muut metsät, kalliot, jyrkänteet	<u>10,1</u>	<u>40,7</u>
Yhteensä	77,5	116,6

Luonnonhoitohankkeet

- Metsäluonnon hoitohankkeina voidaan rahoittaa:
 - 1) tärkeiden elinympäristöjen hoito- ja kunnostustöitä;
 - 2) metsälain erityisen tärkeiden elinympäristöjen kartoitusta;
 - 3) talousmetsien maisemanhoidon kannalta merkittäviä metsän kunnostustöitä;
 - 4) metsäojituksista aiheutuneiden vesistöhaittojen estämistä tai korjaamista;
 - 5) metsäojitusalueen ennallistamista; sekä
 - 6) muita metsien monikäyttöä, maisema-, kulttuuri- ja virkistysarvoja korostavia, alueellisesti merkittäviä hankkeita.

Puustoiset perinneympäristöt luonnonhoitohankkeilla Lounais- Suomessa

- Maisemapainotteinen metsäsuunnittelu
 - lisäkustannukset korvattu luonnonhoitorahoituksella
- Ei elinympäristöjen kunnostustöitä yksittäisiä lehtokohteita lukuun ottamatta

Varojen niukkuus uhkaa

- Metsätalouden ympäristötuen ja luonnonhoidon rahoitus valtion talousarviossa vähenee:

Vuosi	Rahoitus (milj. euroa)	Tavoite (ha)
2009	7,965	8.100
2010	10,325	8.000 – 10.000
2011	11,325	7.600
2012	7,325	5.000
2013	6,527	3.700

- Ympäristötuesta on niukkuutta: määräaikainen suojele kiinnostaa ja nykyinen korvaustaso on suojele lyhyt kesto huomioon ottaen varsin korkea
- Jääkö varoja uusien sopimusten tekemiseen, kun:
 - vanhoja 10-vuotisia sopimuksia on uusittava
 - vanhojen 30-vuotisten sopimusten toisista ja kolmansista maksueristä on huolehdittava
 - luonnonarvokaupan kokeiluhankkeessa tehdyt sopimukset päättyvät vuodesta 2014 alkaen